

I

(Resolutioner, rekommendationer och yttranden)

YTTRANDEN

EUROPEISKA EKONOMISKA OCH SOCIALA KOMMITTÉN

EESK:s 535:e PLENARSESSION – EESK 60 ÅR, 23.5.2018–24.5.2018

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Företagen inom den sociala ekonomin, en motor för migranternas integration

(yttrande på eget initiativ)

(2018/C 283/01)

Föredragande: **Giuseppe GUERINI**

Beslut av EESK:s plenarförsamling	21.1.2016
Rättslig grund	Artikel 29.2 i arbetsordningen Yttrande på eget initiativ
Ansvarig facksektion	Inre marknaden, produktion och konsumtion
Antagande av facksektionen	27.4.2018
Antagande vid plenarsessionen	23.5.2018
Plenarsession nr	535
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	186/1/2

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Den senaste utvecklingen på migrationsområdet har utsatt systemet för inresa till EU för påfrestningar, ett verkligt "stresstest" för unionens och medlemmarnas migrationspolitik, socialpolitik och politik för allmän säkerhet.

1.2 EESK anser att EU-institutionerna, tillsammans med medlemsstaternas regeringar, måste främja en samordnad politik för att göra de villkor på vilka människor från tredjeländer kan resa in och bosätta sig i Europa, arbeta, bli medborgare och få internationellt skydd mer tydliga, hållbara och effektiva. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt migranter som kan riskera social utestängning, t.ex. sjuka, personer med psykiska problem, personer med funktionsnedsättning eller äldre.

1.3 EESK har konstaterat att företagen inom den sociala ekonomin har lyckats omsätta de gemensamma principerna för sina insatser⁽¹⁾ – som ska vara inkluderande och stödjande och inriktade på att skydda de mest missgynnade personerna – för att proaktivt anta utmaningen att stödja migranter och mobilisera de berörda samhällena och medborgarna.

⁽¹⁾ Om rollen för företagen inom den sociala ekonomin, se även EGT C 117, 26.4.2000, s. 52.

1.4 Eftersom företagen inom den sociala ekonomin tenderar att vara inkluderande bör de ges större erkännande, och EESK uppmanar därför kommissionen att prioritera dessa företagsformer vid utformningen av EU-politiken och programplaneringen av EU-fonderna, särskilt med avseende på genomförandet av den europeiska pelaren för sociala rättigheter, vilket för övrigt betonades vid både konferensen om den sociala ekonomin den 16 november 2017 och EU-toppmötet den 17 november 2017 i Göteborg.

1.5 Företagen inom den sociala ekonomin skapar arbetstillfällen av god kvalitet inom sektorer som är arbetsintensiva och i synnerhet har en hög andel utomeuropeisk arbetskraft. I dessa företag inom den sociala ekonomin är deltagandedimensionen viktig i fråga om säkerhet och skydd när den ekonomiska verksamheten struktureras, eftersom de hjälper människor att ta sig ur den informella ekonomin och odeklarerat arbete.

1.6 Företagen inom den sociala ekonomin spelar således en grundläggande roll och är verksamma inom fyra nyckelaspekter av migranters integrationsprocess: hälsa och stöd; boende; utbildning (i synnerhet genom att öka medvetenheten om de rättigheter och skyldigheter som följer av bosättningen i EU); arbete och aktiv integrering av migranter i värdsamhället.

1.7 EESK anser att företagen inom den sociala ekonomin, med tanke på att de tenderar att vara verksamma inom vård- och omsorgssektorer samt inom delningsekonomin och den cirkulära ekonomin, utöver nya arbetstillfällen även kan främja och stödja migranters och flyktingars företagande och tillträde till ekonomisk verksamhet. EU bör fortsätta att främja företagen inom den sociala ekonomin som en av hävstångarna för tillväxt och för migranters delaktighet på arbetsmarknaden och i samhället. Kommittén uppmanar därför EU-institutionerna att prioritera politik som inriktas på företagen inom den sociala ekonomin, såsom EESK också efterlyste i sitt bidrag till kommissionens arbetsprogram 2018 ⁽²⁾.

1.8 Mot bakgrund av beläggen för värdet av företagen inom den sociala ekonomin när det gäller att främja migranters delaktighet på arbetsmarknaden och i samhället uppmanar kommittén EU, medlemsstaterna och det internationella samfundet att skapa incitament för sysselsättning, som företag inom den sociala ekonomin som ägnar sig åt integration på arbetsmarknaden kan få tillgång till.

1.9 Mot bakgrund av den lägesrapport som lades fram i november 2017 bekräftar kommittén behovet av en samordnad strategi mellan unionen och medlemsstaterna ⁽³⁾. I synnerhet är det uppenbart att i avsaknad av ett effektivt system för migranters inresa kommer det missbruk av ansökningar om internationellt skydd som har observerats under de senaste åren att fortsätta. Kommittén uppmanar med skärpa att fallen av missbruk av systemet för internationellt skydd inte rättfärdigar vissa medlemsstaters restriktioner av möjligheterna för tredjelandsmedborgare att söka asyl på deras territorium.

1.10 EESK uppmanar kommissionen och rådet till bättre samordning med migranternas ursprungs- och transitländer för att skapa utsikter till förbättrade levnadsvillkor, särskilt för människor som migrerar av ekonomiska skäl eller på grund av hungersnöd eller klimatförändringar, medan det skulle vara önskvärt med en beslutsammare EU-utrikespolitik gentemot länder där krig, diktatur och förföljelse driver människor på flykt.

1.11 I synnerhet uppmanar kommittén unionen att ta itu med migrationen med utgångspunkt i orsakerna till att människor måste migrera: fattigdom, konflikter, diskriminering och klimatförändringar. En förutsättning för detta är ett förnyat engagemang från EU:s sida inom diplomati och internationellt utvecklingssamarbete, bl.a. med en verklig "särskild plan för investeringar i utvecklingssamarbete".

2. Allmänna kommentarer

2.1 Företagen inom den sociala ekonomin är nyckelaktörer i Europas ekonomi och samhälle, visar på den rika mångfalden inom unionen och bidrar till att Europa 2020-strategins mål uppnås genom att bygga ett Europa som är smartare, hållbarare och mer inkluderande ⁽⁴⁾.

⁽²⁾ EESK:s bidrag till kommissionens arbetsprogram 2018, särskilt punkterna 2.4.6 och följande.

⁽³⁾ "Lägesrapport om den europeiska migrationsagendan".

⁽⁴⁾ EUT C 318, 23.12.2009, s. 22.

2.2 Företagen inom den sociala ekonomin har bidragit väsentligt till att möta samhällsförändringarna. Företagen inom den sociala ekonomin finns inom många delar av samhället och har skapat innovativa initiativ för att tillgodose det växande behovet av vård och omsorg för personer som inte kan ta hand om sig själva, särskilt äldre och personer med funktionsnedsättning. I många fall har de genom att göra detta ökat kvinnornas deltagande i arbetslivet, inte bara genom dessas direkta deltagande i företag inom den sociala ekonomin, utan också genom att skapa nya tjänster för barn och familjer⁽⁵⁾. Samtidigt främjar företagen inom den sociala ekonomin skapandet av sysselsättningsmöjligheter för missgynnade personer, med särskild uppmärksamhet åt personer som riskerar långtgående social utestängning, såsom personer med funktionsnedsättning, personer med psykiska problem eller personer som är beroende av alkohol eller narkotika. Företagen inom den sociala ekonomin har visat sig vara nyckelaktörer i främjandet av den europeiska sociala modellen⁽⁶⁾.

2.3 Bland de utmaningar som unionen har ställts inför under de senaste åren har hanteringen av den ökande strömmen av migranter, där miljontals människor korsat Europas gränser för att fly krig, hungersnöd, förföljelse och levnadsvillkor som blivit extrema till följd av klimatförändringarna, fått särskild betydelse. Fenomenet har utsatt medlemsstaternas system för inresa, samt migrationspolitiken, socialpolitiken och politiken för allmän säkerhet, för påfrestningar. På sätt och vis utsätts unionens migrationspolitik för ett "stresstest". Det är viktigt att utnyttja detta tillfälle för att uppmärksamt analysera de reaktioner som systemet skapar och de signaler som det har avgett för att kunna främja riktade åtgärder och göra EU:s politik effektivare och mer ändamålsenlig.

2.4 De nyanländas integration är en dynamisk process som förändras med tiden och utvecklas i takt med de ekonomiska, sociala och kulturella förhållandena i det land där dessa personer bosätter sig. Denna process ställer unionen, medlemsstaterna och det europeiska samhället framför allt inför frågan om hur tredjelandsmedborgare kan resa in, bosätta sig, leva och arbeta i EU samt om hur de kan få internationellt skydd.

2.5 Även om företagen inom den sociala ekonomin är verksamma på olika sätt i olikartade nationella sammanhang, har de lyckats omsätta de gemensamma principerna för sina insatser – som ska vara inkluderande och stödjande och inriktade på att skydda de mest missgynnade personerna – för att proaktivt anta utmaningen att stödja migranter.

2.6 Bland de viktigaste kännetecknen för de åtgärder som genomförs av företagen inom den sociala ekonomin bör man framhålla förmågan att mobilisera och involvera de berörda lokalsamhällena, genom att upprätta nätverk och partnerskap som förbättrar förbindelserna med de centrala och lokala förvaltningarna för att organisera möjligheter till stöd och delaktighet som är lättare att godta för lokalbefolkningen.

2.7 Företagen inom den sociala ekonomin spelar således en grundläggande roll och är verksamma inom fyra nyckelaspekter av migranters integrationsprocess: hälsa och stöd; boende; utbildning (i synnerhet genom att öka medvetenheten om de rättigheter och skyldigheter som följer av bosättningen i EU); arbete och aktiv integrering av migranter i värdsamhället. I samband med detta skapar företagen inom den sociala ekonomin och organisationerna i det civila samhället mötesplatser mellan EU-medborgare och nyanlända, vilket gör att de främjar dialogen mellan dem och därmed bidrar till att minska fördomarna och rädslan.

3. Migrationen till Europa: de senaste årens sammanhang

3.1 Att sätta migrationen i sitt sammanhang är en komplex uppgift, eftersom den kännetecknas av ständig förändring. Krig, diktaturer, klimatförändringar samt extrem fattigdom och nöd har skapat grundvalen för den rådande situationen.

3.2 Enligt FN korsade under 2015 mer än 244 miljoner människor, eller 3,3 % av världens befolkning, sitt hemlands gränser för att söka politiskt skydd, arbete eller drägligare ekonomiska villkor och klimatförhållanden⁽⁷⁾.

3.3 De senaste åren har antalet personer som har försökt nå Europa ökat. I absoluta tal visar Eurostats uppgifter från 2015 att 2,7 miljoner människor invandrade till EU-28 från tredjeländer, 56 % män och 44 % kvinnor.

⁽⁵⁾ I många sammanhang skulle denna verksamhet ha utförts inom familjen, och nästan enbart av kvinnor, vilket skulle ha hindrat deras deltagande i arbetslivet.

⁽⁶⁾ EUT C 24, 28.1.2012, s. 1.

⁽⁷⁾ <https://documents-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/N17/002/18/PDF/N1700218.pdf?OpenElement>.

3.4 Den extraordinära tillströmningen är i synnerhet resultatet av den instabilitet som skapas av krig, både i länder som befinner sig i konflikt, såsom Syrien, och i länder där stabiliseringsprocessen efter kriget fortfarande möter allvarliga svårigheter, såsom Irak och Afghanistan. Det var från dessa länder som ca 54 % av de migranter som under 2016 sökte skydd i EU-länderna kom ⁽⁸⁾.

3.5 Dessutom är migrationen av personer som i sitt hemland befinner sig i svåra ekonomiska förhållanden eller miljöförhållanden fortfarande betydande. Det handlar ofta om personer från den afrikanska kontinenten, ett flöde som har påverkats av den tilltagande instabiliteten i länderna längs Medelhavets södra kust.

3.6 I detta sammanhang har det system med bestämmelser som EU fastställt uppvisat vissa brister och svårigheter, vilket visat på en bristfällig förvaltning av unionens yttre gränser och otillräckliga bestämmelser om inresa och understrukit behovet av att se över de principer och metoder som ligger till grund för medlemsstaternas åtgärder.

3.7 Kommittén har vid flera tillfällen behandlat frågan om migrationspolitik ⁽⁹⁾ och välkomnar initiativet av kommissionen, som har antagit den europeiska migrationsagendan. I synnerhet förespråkade kommissionen i rapporten från november 2017 en bättre samordning mellan EU-länderna och förnyade kontakter med migranternas ursprungs- och transitländer ⁽¹⁰⁾. Kommittén hoppas på en översyn av kvotsystemet, med tanke på svårigheterna att genomföra det.

3.8 Det är därför viktigt att se över det regelverk som ger migranter möjlighet till laglig inresa till unionen på ett sätt som både skyddar asylsökande och ger människor som flyr från ogynnsamma klimatförhållanden och ekonomiska förhållanden möjlighet att finna en fristad i Europa och bidra till tillväxten i EU, samtidigt som deras rättigheter garanteras. På så sätt skulle man genomföra FN:s rekommendationer om migration, nämligen att det ligger i allas intresse att migrationen sker säkert och lagligt, på ett reglerat snarare än olagligt sätt ⁽¹¹⁾.

3.9 Kommittén välkomnar slutsatserna från stats- och regeringschefernas informella toppmöte i Göteborg den 17 november, där man diskuterade frågan om att bygga ett framtida EU med rättvis sysselsättning och tillväxt i centrum. Kommittén framhåller även vikten av sidoevenemanget om den sociala ekonomins roll i det framtida arbetslivet, som inleddes arbetet vid sammanträdet i Göteborg och där man framhöll den sociala ekonomins bidrag till stöd för unionens politik.

3.10 Överenskommelsen mellan rådet och Europaparlamentet om EU-budgeten för 2018 är också uppmuntrande, eftersom man fastställer prioriteringar såsom att "stimulera ekonomisk tillväxt och skapa jobb, stärka säkerheten och ta itu med de utmaningar som uppstår på grund av migrationen" ⁽¹²⁾.

3.11 Kommittén uppmuntrar EU-institutionerna att ta itu med de problem som har uppstått vid tillämpningen av Dublinförordningen. Europaparlamentet antog den 16 november 2017 en resolution där man föreslår riktlinjer för arbetet med att se över denna förordning, med en viktig hänvisning till alla medlemsstaters deltagande i den automatiska och permanenta omplaceringsmekanismen.

4. Omvandla problemen till möjligheter: företagen inom den sociala ekonomin som motorer för stöd och delaktighet

4.1 En faktor som hindrar nyanlända från att inleda en integrationsprocess och därmed bidra till det ekonomiska och sociala livet i värdsamhällena är att deras status är osäker och att handläggningen av asylansökningar tar lång tid.

⁽⁸⁾ Uppgifter från Eurostat – i "Rapporto sulla protezione internazionale" av ANCI, Caritas italiana, Cittalia, Fondazione Migrantes och Servizio centrale dello SPRAR i samarbete med UNHCR. Se även <http://ec.europa.eu/eurostat/web/asylum-and-managed-migration/data/main-tables>.

⁽⁹⁾ <https://www.eesc.europa.eu/sv/policies/policy-areas/migration-and-asylum/opinions>.

⁽¹⁰⁾ Se fotnot 2.

⁽¹¹⁾ *Report of the Special Representative of the Secretary-General on Migration*, 3 februari 2017.

⁽¹²⁾ <http://www.consilium.europa.eu/sv/press/press-releases/2017/11/18/2018-eu-budget-agreement-reached/>.

4.2 Att nyanlända tvingas att förlita sig på humanitärt bistånd i årtal, utan tillgång till utbildning, yrkesutbildning och inkomstmöjligheter, hämmar utvecklingen av deras humankapital och begränsar deras förmåga att bidra till ekonomin och samhället i värdlandet ⁽¹³⁾. I detta sammanhang har kommittén nyligen betonat den avgörande roll som företagen inom den sociala ekonomin spelar för att förebygga radikaliserings och främja gemensamma värderingar, fred och icke-våld ⁽¹⁴⁾.

4.3 Kommittén hoppas att man i debatten kommer att ta upp behovet av att kontrollera effektiviteten hos de befintliga mekanismer som ger tredjelandsmedborgare möjlighet att ansöka om inresetillstånd för att bosätta sig i EU för att arbeta.

4.4 På samma sätt är det viktigt att unionen tar itu med migrationen med utgångspunkt i orsakerna till att människor måste migrera: fattigdom, konflikter, diskriminering och klimatförändringar. En förutsättning för detta är ett förnyat engagemang från EU:s sida inom diplomati och internationellt utvecklingsamarbete.

4.5 Även om dess användning har varit ganska begränsad kan också en översyn av systemet med blåkort tillgodose kraven på nya lagliga möjligheter till inresa i unionen. Kommittén har framhållit att det behövs en europeisk strategi för att locka till sig utomeuropeisk arbetskraft för att trygga tillväxten och välbefindandet i unionen. I detta sammanhang måste man ta hänsyn till migrationens effekter i invandrarnas ursprungsländer, som måste få stöd i sin fortsatta utveckling och i utvecklingen av sina utbildningssystem ⁽¹⁵⁾. Kommittén föreslår att man ska överväga att utvidga kretsen av potentiella mottagare av blåkortet, med särskild hänsyn till dem som vill starta företagsverksamhet, och även socialt företagande bör främjas.

4.6 I många fall har det civila samhället engagerat sig för att främja lagliga och tydliga förfaranden, och har då samarbetat med institutioner på lokal, nationell och internationell nivå och sänt uppmuntrande signaler. Projektet med "humanitära korridorer", som genomförs i Italien av Comunità di Sant'Egidio, sammanslutningen av evangeliska kyrkor i Italien, Tavola valdese och den italienska regeringen, är ett viktigt exempel på en pilotåtgärd. På detta sätt har mellan februari 2016 och fram till i dag mer än 1 000 personer kunnat begära internationellt skydd och få hjälp med hanteringen av ansökningarna före resan till ett EU-land ⁽¹⁶⁾.

4.7 Dessa pilotinsatser bör beaktas i utformningen av den framtida invandringspolitiken. I synnerhet bör samordningen mellan de internationella institutionerna förbättras, dels för att säkerställa en konsekvent hantering av dessa former av inresa, dels för att undvika diskriminering mellan de "få utvalda" som kan dra nytta av humanitära korridorer, med omfattande skydd även efter mottagandefasen, och de många som är uteslutna från dessa förfaranden och förblir utlämnade till människosmugglare och olagliga ruttor.

4.8 Den roll som företagen inom den sociala ekonomin spelar är avgörande genom de åtgärder för delaktighet i samhället och på arbetsmarknaden som de kan vidta för att aktivera potentialen hos migranterna, som för det mesta bestämmer sig för att lämna sitt hemland för att söka bättre levnadsvillkor och sysselsättningsmöjligheter.

4.9 Den viktiga roll som migranter spelar i EU har erkänts vid många tillfällen, med uppmaningar om att bl.a. förstärka deras kreativitet och innovationsförmåga. Att uppnå detta mål är en förutsättning för fler arbetstillfällen, men ökar samtidigt produktionssektorernas internationalisering och främjar framväxten av förbindelser, även på handelsområdet, med migranternas ursprungsländer ⁽¹⁷⁾. Att stärka den europeiska ekonomiska och sociala strukturens förmåga att integrera migranter är således även avgörande för att förbättra effektiviteten i EU:s politik för små och medelstora företag, särskilt när det gäller förmågan att hantera alltmer globaliserade marknader, såsom understryks i EESK:s yttrande i frågan ⁽¹⁸⁾.

⁽¹³⁾ UNHCR 2003, "Framework for durable solutions for refugees and persons of concern", maj, Genève.

⁽¹⁴⁾ EUT C 129, 11.4.2018, s. 11.

⁽¹⁵⁾ EUT C 75, 10.3.2017, s. 75.

⁽¹⁶⁾ <http://www.santegidio.org/pageID/11676/Corridoi-umanitari.html>.

⁽¹⁷⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 16.

⁽¹⁸⁾ EUT C 345, 13.10.2017, s. 15.

4.10 Företagen inom den sociala ekonomin har i många fall spelat en viktig roll för erkännandet av migranternas positiva ekonomiska och sociala roll, eftersom de skapar arbetstillfällen av god kvalitet inom arbetsintensiva sektorer och på områden med teknisk innovation och digitalisering. Till de viktigaste verksamheterna hör säkerligen vård och omsorg, säkerställande av tillgången till sociala tjänster, barnomsorg och i allmänhet stöd till personer som inte kan ta hand om sig själva och som riskerar social utestängning. Dessa sektorer hör ofta till dem som har den högsta andelen arbetstagare från tredjeländer.

4.11 Inom vissa sektorer, såsom vård och omsorg, jordbruksarbete, byggsektorn och restaurangbranschen, kvarstår dock många fickor av irreguljärt arbete. I synnerhet av detta skäl är det viktigt att främja förekomsten av företag inom den sociala ekonomin, som har visat sig kunna fylla en viktig funktion när det gäller delaktighet och regularisering av anställningsavtal, genom att uppvärdera migranternas roll och trygga rättigheterna för arbetstagarna på dessa områden, i överensstämmelse med EU:s politik på området och för att motverka missbruk av status som egenföretagare ⁽¹⁹⁾.

4.12 Inom sektorn för vård och omsorg i hemmet, där framför allt kvinnor är anställda för att utföra vård- och omsorgstjänster direkt hos familjerna, uppstår ofta villkor som hindrar yrkesmässig utveckling. En nyligen genomförd studie om de faktorer som styr kvinnliga migranternas företagande visade att det bristande erkännandet av deras kvalifikationer är ett av skälen till att de startar eget ⁽²⁰⁾. Den sociala ekonomins företag i dessa sektorer kan spela en viktig roll när det gäller att regularisera arbetstillfällena och förbättra migranternas utvecklingsmöjligheter, om de får stöd av lämplig offentlig politik.

4.13 Många företag inom den sociala ekonomin som ägnar sig åt att integrera missgynnade personer på arbetsmarknaden verkar inom sektorer som ingår i den s.k. cirkulära ekonomin, såsom insamling och separat behandling av avfall, återvinning och återanvändning av material, socialt jordbruk samt park- och trädgårdsskötsel. Dessa sektorer är en viktig sysselsättningskälla, och den metod som de företag som arbetar med inträde på arbetsmarknaden använder sig av förefaller vara särskilt lämplig även för att integrera migranter på arbetsmarknaden.

4.14 Att anställa migranter gör det i många fall möjligt att vända tendenser till social utestängning och kulturell utarmning i EU och därmed blåsa nytt liv i traditionella yrken och hantverk i fall där det uppstår svårigheter i samband med generationsskiftet ⁽²¹⁾. Många hantverksföretag och småföretag grundas av migranter.

4.15 I sina projekt för att ta emot migranter har många organisationer inom den sociala ekonomin främjat avtal med centrala institutioner och lokala förvaltningar för att hantera problemen i systemet och underlätta fördelningen av nyanlända inom territoriet, och har infört begreppet "decentraliserat mottagande" i syfte att underlätta rättvisa mekanismer för lokalsamhällenas mottagande ⁽²²⁾.

4.16 I dessa projekt har man prioriterat att inleda processer för migranternas integrering genom att tillhandahålla språkkurser, kompetensbedömning och yrkesutbildning. På så sätt har man kunnat främja mekanismer för erkännande av studier eller tidigare yrkeserfarenhet som är till nytta för att öka de nyanländas sysselsättningsmöjligheter.

4.17 Vissa av dessa erfarenheter av "decentraliserat mottagande" bidrar till återbefolkningen av perifera områden, främst i bergsområden, där migranternas närvaro bidrar till att bibehålla ekonomisk verksamhet och tjänster (inte minst skolor), vilket minskar risken för avfolkning i dessa områden. Under alla omständigheter är det för att dessa insatser ska lyckas nödvändigt att de åtföljs av sysselsättnings- och bosättningspolitiska åtgärder.

⁽¹⁹⁾ Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om inrättande av ett europeiskt forum för att förbättra samarbetet när det gäller att förebygga och motverka odeclarerat arbete, COM(2014) 221 final; EUT C 161, 6.6.2013, s. 14; EUT C 125, 21.4.2017, s. 1.

⁽²⁰⁾ Corsi, M., De Angelis, M., Frigeri, D., arbetsdokument, "The determinants of entrepreneurship for migrants in Italy. Do Italian migrants become entrepreneurs by 'opportunity' or through 'necessity'?" Se även ILO, Cooperatives and the World of Work No. 2, "Cooperating out of isolation: Domestic workers' cooperatives".

⁽²¹⁾ EUT C 351, 15.11.2012, s. 16.

⁽²²⁾ <http://www.interno.gov.it/it/notizie/carta-buona-accoglienza-nuovo-modello-integrazione>.

4.18 Företagen inom den sociala ekonomin kan i dessa sammanhang bilda nätverk med det traditionella näringslivet för att ge migranter möjlighet att delta på arbetsmarknaden genom skräddarsydd utbildning och praktik⁽²³⁾.

4.19 Den modell som de kooperativa företagen skapat i detta avseende har säkerligen varit den som fått störst uppmärksamhet av forskare, som i detalj har undersökt kooperativens roll när det gäller migranter. I dessa företag inom den sociala ekonomin är deltagandedimensionen viktig i fråga om säkerhet och skydd när den ekonomiska verksamheten struktureras, eftersom de hjälper människor att ta sig ur den informella ekonomin och odeklarerat arbete.

4.20 En specifik analys som utförts av Internationella arbetsorganisationen visar de områden där kooperativens insatser inverkar positivt på migranternas och flyktingarnas delaktighet: inträde på arbetsmarknaden; omsorg och stöd; utbildning; stöd i vardagslivet och till självständighet; marknadstillträde; tillgång till finansiering; rättsligt bistånd och rådgivning; stöd för att tillgodose basbehov⁽²⁴⁾.

4.21 Vid den första och den andra Europadagen för företag inom den sociala ekonomin, som kommittén anordnade 2016 och 2017, visade de fallstudier som behandlades på uppmärksamheten för frågan om migranter⁽²⁵⁾ och man framhöll införandet av åtgärder för yrkesutbildning och delaktighet på arbetsmarknaden, särskilt för kvinnliga migranter.

4.22 Även kommissionen har erkänt betydelsen av företagen inom den sociala ekonomin när det gäller att möta migrationsutmaningen genom att inrikta Social Innovation Competition 2016 på idéer för att ta emot och integrera flyktingar⁽²⁶⁾. Kommittén hoppas att kommissionens uppmärksamhet på initiativ för att hantera migration kommer att fortsätta och att detta kommer att bli en prioritering vid utformningen av EU:s politik.

4.23 Utöver den viktiga rollen när det gäller inträde på arbetsmarknaden, utbildning och stöd är många företag inom den sociala ekonomin också verksamma inom ramen för projekt för att ge många migranter, i synnerhet flyktingar och asylsökande, tillgång till boende. Denna modell för fastighetsförvaltning av företag inom den sociala ekonomin har uppnått en betydande ekonomisk skala i länder såsom Italien, med tusentals byggnadsenheter som gjorts tillgängliga för integrationsprojekt, som ofta även tjänar till att gjuta nytt liv i utsatta kvarter och områden.

4.24 Slutligen spelar företagen inom den sociala ekonomin och det civila samhället som helhet en avgörande roll när det gäller tillgång till stöd och hälso- och sjukvård genom att avsevärt minska svårigheterna att få tillgång till vård och omsorg. Kommittén uppmanar medlemsstaterna att garantera full tillgång till hälso- och sjukvård och sociala tjänster för migranter utan diskriminering på grund av deras status.

5. Ytterligare kommentarer av EESK:s permanenta studiegrupp om företag inom den sociala ekonomin

5.1 Företagen inom den sociala ekonomin tenderar och har ett särskilt intresse för att vara verksamma inom vård- och omsorgssektorer, inom förvaltning av kultur- och miljöarvet och inom delningsekonomin och den cirkulära ekonomin. Dessa företag kan vara en värdefull allierad för att främja åtgärder för en "ekologisk omställning" av den europeiska utvecklingsmodellen, och dessa verksamhetsområden utgör för övrigt en viktig källa till nya arbetstillfällen.

5.2 Företagen inom den sociala ekonomin stöder och främjar människors företagande och underlättar människors tillträde till ekonomisk verksamhet oberoende av om de förfogar över startkapital för att grunda ett företag. Detta gäller särskilt kooperativa företag, och därför skulle det vara nyttigt och viktigt att i de program för utvecklingssamarbete som EU genomför i utvecklingsländer införa program för att främja företag inom den sociala ekonomin.

⁽²³⁾ Interna uppskattningar, Consorzio Veneto Insieme. För mer information, se <http://venetoinsieme.it/>.

⁽²⁴⁾ Litteraturgenomgång "Cooperatives and Refugees", ILO 2016 (ej offentliggjord).

⁽²⁵⁾ I synnerhet projektet Okus Doma år 2016 och projektet Solidarity Salt år 2017 (se även <https://www.eesc.europa.eu/en/agenda/our-events/events/2nd-european-day-social-economy-enterprises>).

⁽²⁶⁾ http://ec.europa.eu/growth/content/4-social-innovators-win-%E2%82%AC200000-2016-european-social-innovation-competition-0_en, se även <http://eusic-2016.challenges.org/how-is-europe-supporting-the-integration-of-refugees-and-migrants/>.

5.3 Mot bakgrund av beläggen för värdet av företagen inom den sociala ekonomin när det gäller att främja migranters delaktighet på arbetsmarknaden och i samhället bör medlemsstaterna uppmanas att skapa incitament för sysselsättning, som företag inom den sociala ekonomin som ägnar sig åt integration på arbetsmarknaden kan få tillgång till. Dessa incitament skulle kunna vara giltiga i två år efter att den berörda personen beviljats internationellt skydd.

5.4 Man bör beakta att antalet migranter som ger sig av pga. de allvarliga konsekvenserna av klimatförändringarna, som leder till en ökning av ökenspridning, hungersnöd och miljökatastrofer, säkerligen kommer att öka under de kommande åren. Detta fenomen kommer att göra det nödvändigt att se över den artificiella och diskriminerande åtskillnaden mellan flyktingar, asylsökande och ekonomiska migranter, åtminstone i de fall då dessa migranter flyr hungersnöd och miljökatastrofer.

5.5 Därför bör man slutligen fortsätta insatserna för att främja hållbar utveckling och en ekologisk omställning, som också kan få positiva effekter för ekonomin, genom att utnyttja det bidrag som företagen inom den sociala ekonomin kan ge för att främja tillväxt, delaktighet och välbefinnande, såsom framhållits i kommitténs senaste yttranden ⁽²⁷⁾.

Bryssel den 23 maj 2018.

Luca JAHIER
*Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande*

⁽²⁷⁾ Yttrande "Att främja icke-statliga aktörers klimatåtgärder" EUT C 227, 28.6.2018, s. 35 och yttrande "Nya hållbara ekonomiska modeller", EUT C 81, 2.3.2018, s. 57.